

Filosofie - přístup

Každá opravdová (a vnitřně integrovaná) filosofie je nutně spjata s osobní (životní) zakotveností a orientovaností svého myslitele (tím se liší ode všech odborných věd) – a to právě proto, že žádná filosofie nemůže být vposledu legitimována resp. ospravedlněna konvencí nebo konsenzem, nýbrž jen osobně svým původcem, autorem. Proto je každá skutečná, tj. původní filosofie jedinečná. Existují ovšem zcela nepochybně také podobnosti mezi filosofiemi (a tedy i mezi filozofy), tak jako existují podobnosti mezi lidskými jedinci vůbec. Takové podobnosti mohou být konstatovány, ale neměly by být přeceňovány. Rozhodující je vnitřní konsistence a integrita filosofického myšlení (i života), a o té nám nemohou žádné poukazy k podobnostem nebo vlivům apod. říci nic podstatného. Zajisté se každá myšlenka a také každá filosofie rodí jen z jiných myšlenek a z jiných filosofí, ale tím není a nemůže být popírána její jedinečnost a neopakovatelnost (tak jako nemůže být relativizována jedinečnost a neopakovatelnost každého lidského jedince navzdory všem příbuzenským a rodovým vztahům, podobnostem apod.).

Z toho všeho vyplývá, že nás naše zkušenost s možností studia jiných, současných nebo starších filosofů nutně vede k závěru, že jim můžeme porozumět, aniž bychom se s nimi proto musili ztotožňovat, ba dokonce aniž bychom se musili nořit do jejich subjektivity, a že to nikterak není resp. nemusí být na závadu pro samotné porozumění. Jistá distance je dokonce podmínkou skutečného porozumění, neboť bez takové distance obvykle jen podléháme sugestivnímu vlivu velkého myslitele, aniž bychom mu mohli vskutku porozumět. Proto lze jen doporučit si v přístupu k druhému mysliteli alespoň v prvních krocích vybudovat něco jako předběžnou distanci a teprve postupně a vždy z věcných důvodů ji krok za krokem relativizovat a případně opouštět.

(Písek, 941231-2.)